

STANOWISKO PARLAMENTU STUDENTÓW RZECZYPOSPOLITEJ
DOT. WYMAGANIA ZAŚWIADCZEŃ Z OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ
(ART. 88 UST. 4 PSWN)

Szanowni Członkowie Komisji Stypendialnych,

w związku z licznymi sygnałami dotyczącymi problemów z uzyskaniem przez studentów zaświadczeń z ośrodka pomocy społecznej wymaganych na podstawie art. 88 ust. 4 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (dalej PSWN):

Rektor albo komisja stypendialna lub odwoławcza komisja stypendialna odmawia przyznania stypendium socjalnego studentowi, którego miesięczny dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty określonej w art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, jeżeli nie dołączy do wniosku o przyznanie stypendium socjalnego zaświadczenia z ośrodka pomocy społecznej o sytuacji dochodowej i majątkowej swojej i rodziny

przedstawiamy stanowisko Parlamentu Studentów Rzeczypospolitej Polskiej opracowane w porozumieniu z Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Od roku akademickiego 2019/2020 w życie wchodzi nowe przepisy dot. świadczeń dla studentów. Jednym z warunków jest wymóg przedłożenia zaświadczenia, z ośrodka pomocy społecznej o sytuacji dochodowej i majątkowej swojej i rodziny, przez studenta, którego miesięczny dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty określonej w art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Obecnie (stan na 24 września 2019 r.) kwota ta wynosi 528 zł. Dotychczas komisje stypendialne mogły zobowiązać studenta do przedłożenia takiego zaświadczenia w uzasadnionych przypadkach, od roku akademickiego 2019/2020 przedłożenie takiego zaświadczenia staje się obowiązkiem każdego studenta ubiegającego się o stypendium socjalne, jeśli jego dochód na osobę w rodzinie nie przekracza ww. kwoty.

Wymóg ten nie dotyczy osób, których dochód na osobę w rodzinie jest wyższy niż 528 zł.

Jak wskazano w uzasadnieniu projektu ustawy, celem wprowadzenia powyższej regulacji było: *wyposażenie uczelni w narzędzie do weryfikacji prawdziwości oświadczeń studentów o uzyskiwanych dochodach. Projektowane rozwiązanie zwiększy szczelność systemu pomocy materialnej. Jednocześnie przewiduje się, że student w przypadku braku przedstawienia ww. zaświadczenia będzie miał prawo do złożenia dodatkowych wyjaśnień.*

Częstym problemem zgłaszanym do Parlamentu Studentów Rzeczypospolitej Polskiej, jest odmowa wydania zaświadczenia przez ośrodek pomocy społecznej. Przepis art. 88 ust. 4 PSWN nie precyzuje w oparciu o jakie informacje ośrodek pomocy społecznej ma wydać zaświadczenie,

jednakże zakres ten wynika z przepisów Kodeksu Postępowania Administracyjnego, na podstawie którego wydawane są zaświadczenia, a zatem zaświadczenie wydaje się na podstawie informacji posiadanych przez ośrodek pomocy społecznej tj. wobec osób objętych pomocą tego ośrodka. W sposób oczywisty ośrodek pomocy społecznej nie może wydać zaświadczenia o treści wymaganej przez ustawę, osobie, której rodzina nie ubiegała się o świadczenia przyznawane przez ośrodek pomocy społecznej. Natomiast student może ubiegać się o wydanie zaświadczenia potwierdzającego fakt nieobjęcia jego rodziny świadczeniami przyznawanymi przez ośrodek pomocy społecznej.

Jednocześnie w art. 88 ust. 5 PSWN stanowi, że:

Rektor albo komisja stypendialna lub odwoławcza komisja stypendialna może przyznać studentowi stypendium socjalne w przypadku, o którym mowa w ust. 4, jeżeli przyczyny niedołączenia do wniosku o przyznanie stypendium socjalnego zaświadczenia z ośrodka pomocy społecznej o sytuacji dochodowej majątkowej studenta i rodziny studenta były uzasadnione oraz student udokumentował źródła utrzymania rodziny

Wobec powyższego komisja stypendialna w uzasadnionych przypadkach może przyznać stypendium socjalne, pomimo niezłożenia zaświadczenia o sytuacji dochodowej i majątkowej studenta i jego rodziny z ośrodka pomocy społecznej, jednakże wiąże się to z obowiązkiem uzasadnienia niezłożenia zaświadczenia i udokumentowaniem źródła utrzymania rodziny.

Parlament Studentów Rzeczypospolitej Polskiej dostrzega następujące możliwe sytuacje:

1. Student dostarcza wymagane zaświadczenie. Należy wskazać, że nie istnieje jednolity wzór takiego zaświadczenia, przepis art. 88 ust. 4 PSWN określa jednak co ma zawierać zaświadczenie tj. dane o sytuacji dochodowej i majątkowej studenta i jego rodziny. Stąd mogą pojawić się w nim różne informacje oraz mogą występować różne jego formy. To do oceny komisji należy, czy jest ono wystarczające dla oceny sytuacji dochodowej i majątkowej studenta i jego rodziny.

UWAGA! Wyliczenia ośrodka pomocy społecznej co do dochodu na osobę w rodzinie studenta mogą się różnić od wyliczeń komisji stypendialnej, z uwagi na fakt, że w przypadku stypendium dochód jest wyliczany w inny sposób niż w przypadku świadczeń pomocy społecznej, wynika to z rozbieżności ustawowej. Podstawą działalności komisji stypendialnych są przepisy określone w Ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

2. Student nie przedstawia zaświadczenia zgodnego z art. 88 ust. 4 PSWN, tj. nie przedstawia żadnego zaświadczenia lub wydane zaświadczenie nie spełnia wymogów tego przepisu

np. nie przedstawia sytuacji dochodowej i majątkowej studenta i jego rodziny – ocena zgodności dostarczonego zaświadczenia z art. 88 ust. 4 PSWN należy do komisji.

Proponowane postępowanie w przypadku braku złożenia zaświadczenia z ośrodka pomocy społecznej przez osobę do tego zobowiązaną w oparciu o art. 88 ust. 4 PSWN:

1. Komisja stypendialna powinna wezwać studenta do złożenia zaświadczenia z ośrodka pomocy społecznej o sytuacji dochodowej i majątkowej swojej i rodziny lub do złożenia wyjaśnień z jakich przyczyn student nie może złożyć takiego zaświadczenia, w tym czy korzysta (a jeśli nie to dlaczego) ze świadczeń ośrodka pomocy społecznej oraz jakie są źródła utrzymania jego rodziny (również te nieopodatkowane i nieuwzględniane przy obliczaniu dochodu na osobę w rodzinie). Komisja powinna wyznaczyć termin do wykonania wezwania i ostrzec, że w przypadku jego niewykonania student nie otrzyma stypendium.
2. W przypadku złożenia przez studenta zaświadczenia - należy rozpoznać wniosek o stypendium na normalnych zasadach określonych w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.
3. W przypadku niezłożenia przez studenta zaświadczenia, ale wyjaśnienia i udokumentowania źródeł utrzymania rodziny komisja powinna przeanalizować złożone wyjaśnienia i dokumentację. Jeśli przyczyny niedostarczenia zaświadczenia będą uzasadnione, a źródła utrzymania rodziny wystarczająco udokumentowane, w oparciu o art. 88 ust. 5 PSWN komisja może przyznać stypendium socjalne, pomimo niezłożenia zaświadczenia z ośrodka pomocy społecznej. W decyzji administracyjnej należy uzasadnić przesłanki uzasadniające odstępienie od wymogu złożenia zaświadczenia oraz opisać ustaloną przez komisję sytuację studenta.
4. W przypadku jeśli komisja uzna złożone przez studenta wyjaśnienia za niewystarczające, na podstawie art. 88 ust. 4 i 5 PSWN komisja może odmówić przyznania stypendium (jeśli dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 528 zł), jednak decyzja ta wymaga szczegółowego uzasadnienia, dlaczego komisja zdecydowała się nie uznać wyjaśnień i dokumentacji studenta za wystarczające.
5. W przypadku niezłożenia przez studenta ani zaświadczenia, ani szczegółowych wyjaśnień dot. jego sytuacji dochodowej (po uprzednim wezwaniu), komisja odmawia przyznania stypendium na podstawie art. 88 ust. 4.

Uwaga!

W przypadku cudzoziemców (uprawnionych do otrzymania stypendium socjalnego) wymagania są takie same jak w przypadku obywateli polskich, co oznacza, że również są oni zobowiązani do złożenia zaświadczenia z ośrodka pomocy społecznej i w ocenie Parlamentu Studentów Rzeczypospolitej Polskiej należy przeprowadzić takie samo postępowanie jak wskazano powyżej. Jeśli rodzina studenta nie zamieszkuje na terenie Polski i z tego powodu nie może złożyć zaświadczenia z ośrodka pomocy społecznej, to może być to przesłanka do zastosowania art. 88 ust. 5 PSWN tj. przyznania stypendium socjalnego pomimo nie złożenia zaświadczenia o sytuacji dochodowej i majątkowej studenta i jego rodziny, pod warunkiem udokumentowania źródeł utrzymania rodziny.

Jeszcze raz należy podkreślić, że nieprzedłożenie przez studenta zaświadczenia dot. jego sytuacji dochodowej i majątkowej z ośrodka pomocy społecznej nie przekreśla możliwości otrzymania przez niego stypendium socjalnego. Jednak z uwagi na dysponowanie środkami publicznymi komisja stypendialna jest zobowiązana do szczególnej ostrożności i przeanalizowania czy student rzeczywiście wymaga wsparcia stypendialnego.

W związku z planowanym wejściem w życie z dniem 1 stycznia 2020 r. Ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych art. 88 ust. 4 i 5 otrzyma brzmienie (od 1 stycznia 2020 r.):

Ust. 4 Rektor albo komisja stypendialna lub odwoławcza komisja stypendialna odmawia przyznania stypendium socjalnego studentowi, którego miesięczny dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty określonej w art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, jeżeli nie dołączy do wniosku o przyznanie stypendium socjalnego zaświadczenia z ośrodka pomocy społecznej, a w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz. U. poz. 1818) – z centrum usług społecznych, o sytuacji dochodowej i majątkowej swojej i rodziny.

5. Rektor albo komisja stypendialna lub odwoławcza komisja stypendialna może przyznać studentowi stypendium socjalne w przypadku, o którym mowa w ust. 4, jeżeli przyczyny niedołączenia do wniosku o przyznanie stypendium socjalnego zaświadczenia z ośrodka pomocy społecznej, a w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych – z centrum usług społecznych, o sytuacji dochodowej i majątkowej studenta i rodziny studenta były uzasadnione oraz student udokumentował źródła utrzymania rodziny.”.

Powyższe oznacza, że zaświadczenia o sytuacji dochodowej i majątkowej studenta i jego rodziny będą wydawane przez ośrodki pomocy społecznej lub przez centra usług społecznych (które mogą powstać z przekształcenia ośrodka pomocy społecznej).

Szanowni Członkowie Komisji Stypendialnych w razie wątpliwości w interpretowaniu przepisów lub powyższego stanowiska uprzejmie prosimy o kontakt na adres sekretariat@psrp.org.pl lub konstytucjadlanauki@nauka.gov.pl.

Ze studenckim pozdrowieniem

Przewodniczący
Parlamentu Studentów Rzeczypospolitej Polskiej
/-/
Dominik Leżański

